

Illegible handwritten text, possibly a signature or date.

Illegible handwritten text, possibly a signature or date.

41

48

22.

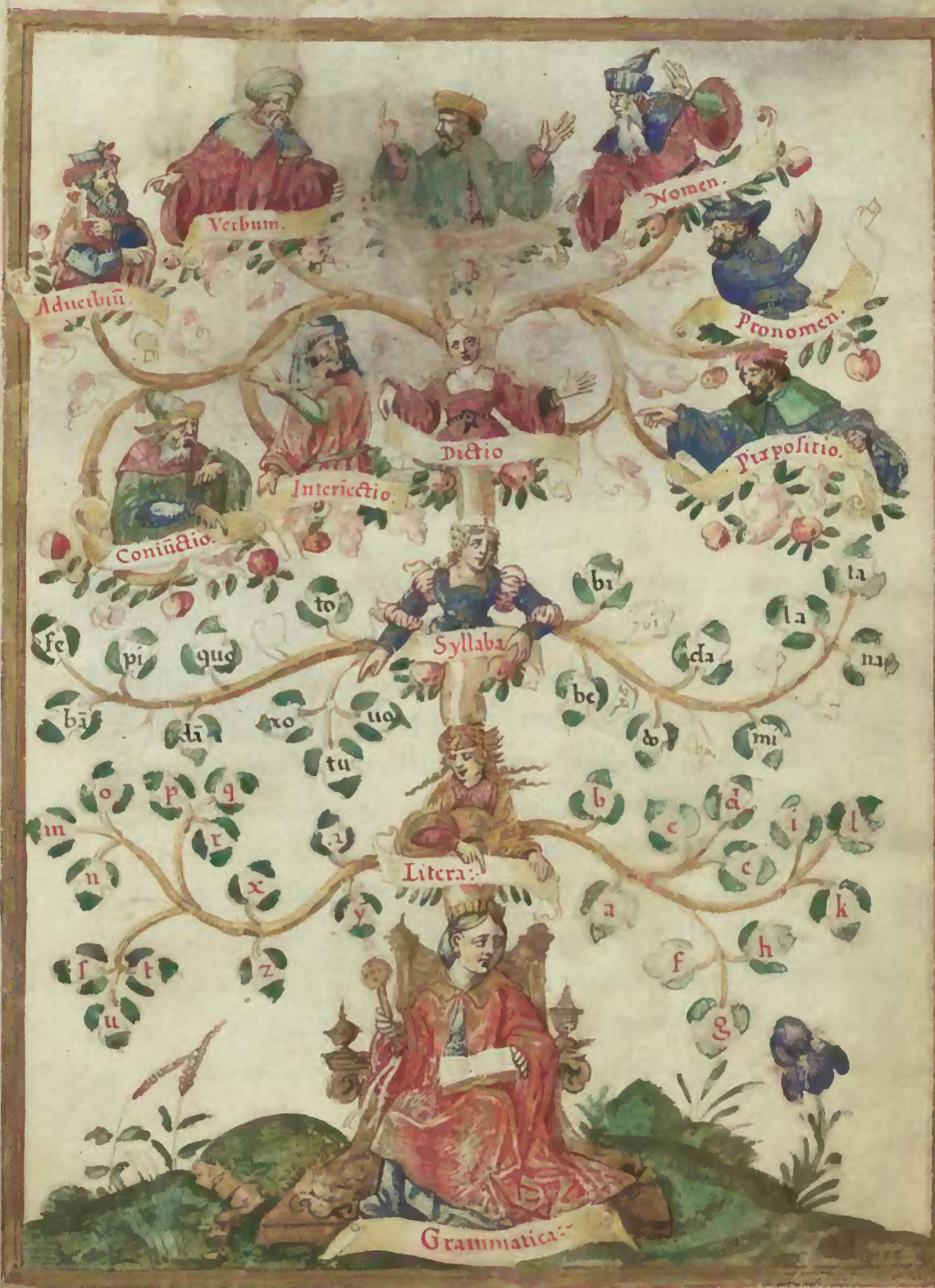
148

Indeum

Wm

Wm

Ad clarissimam dominā

Mariam Iffantem Ioannis Tertij

Portugalliæ Regis filiam, in

grāmaticæ rudimenta. Io

annis de Barros præ

fatio.

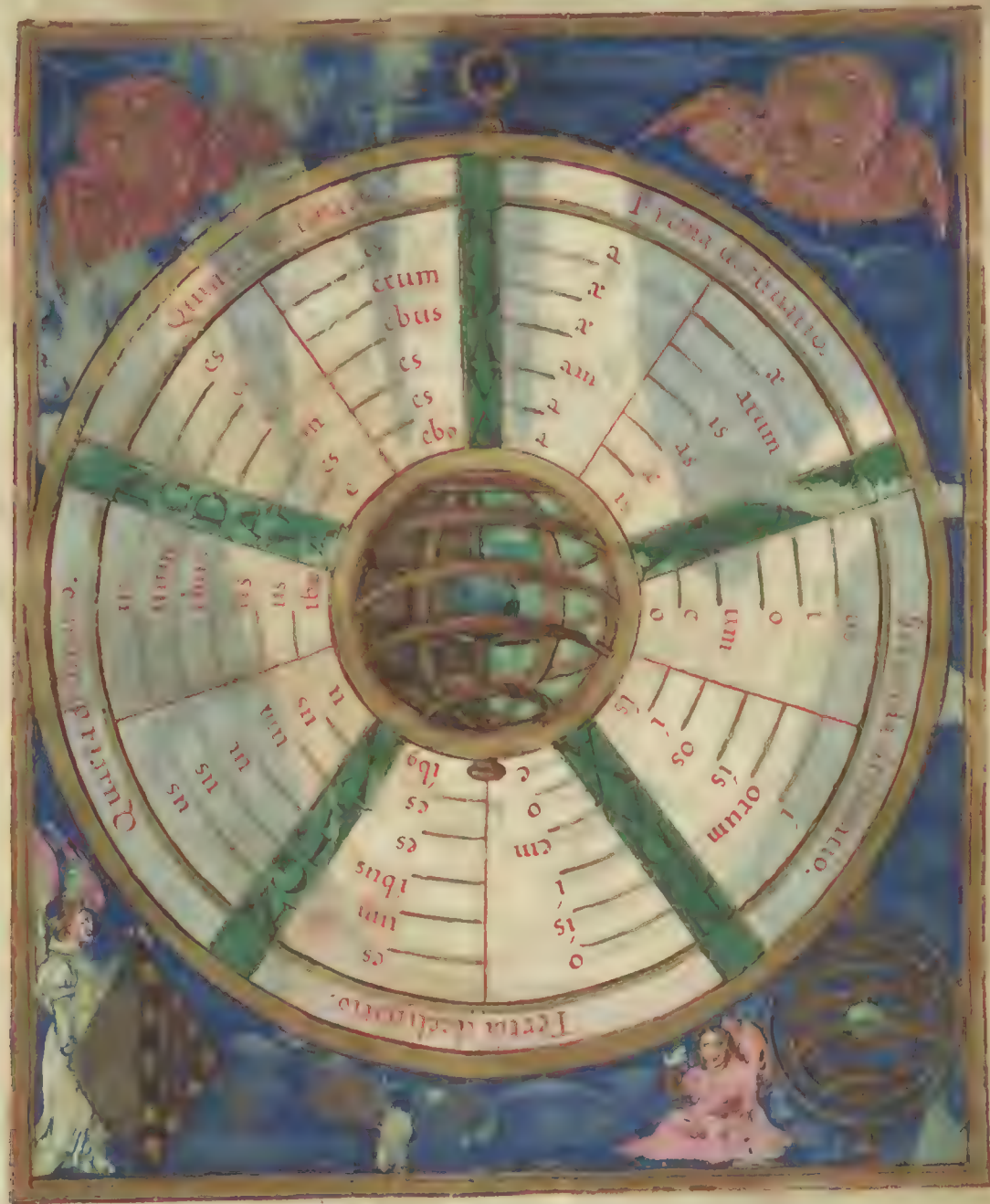
I Philippus ille Macedonum impe-
rator, præcellentissima Iffans dnā,
nra, ad Aristotelem de ortu Alexā
dri filij sui scribens, plurimum se
gratulari dicebat q̄ illius temporibus natus extitisset,
qui illum in præceptorem habere posset. Quanto
magis (inquam) me gloriari oportet, cui ægregia qua-
dam sorte datum est, vt potentissimi Regis patris tui
iussu, in artificem delectus sim, qui prima tradere
literarum elementa, quibus tum principem fratrem,
tum & Celsitudinem tuam edoceri contigit. Verū
enimvero quanto maior gloria, & decus mihi esset

immortale: si ut ipse hæc humilia præcepta composui,
ita & meo ex ore ea vobis instillare daretur, Quamq̃
neq; ob hoc quod ad meam & inquam laudem attinet
quidquam valde deperdam. Namq; architectus qui
navem compingit, tamen si ipse eius clavum non re
gat, remoniq; non præsideat, sed ea cuncta navis guber
natoti incumbat, haud tamen ob eam rem manuum
suarum fructum, honoremq; amittit, ita licet tenuis
omnino sit gloria, quam meo ex hoc tenui labore pro
mercat, non ignota tamen manet spes, quod in monu
mentis hominum illorum, qui aliquid de rebus hu
manis bene meruere, portiunculam quandam habeã,
ea ex parte q̃ Celsitudo tua hanc lucubrationem, &
nostram a quo bonoq; animo.

tulit, & hilari nec ingra

ta fronte suscepit.

[Faint handwritten text]

§ Prima Nominis de' Derivatio. *Prima. Nu.*

a. as. es. am. e.

§ Singularis Numerus.

Ntō ————— a.
Gtō ————— a.
Dtō —————
Accō ————— am.
Vtō —————
Abtō ————— a.

§ Pluralis Numerus.

Ntō ————— e.
Gtō ————— arum.
Dtō —————
Accō ————— as.
Vtō —————
Abtō ————— is.

§ Sin. Nu. Secunda. cr. ie. vr. vs. viii. *Prima. Nu.*

Ntō ————— vs.
Gtō ————— i.
Dtō ————— o.
Accō ————— ium.
Vtō ————— e.
Abtō —————

Ntō ————— i.
Gtō ————— orū.
Dtō —————
Accō ————— os.
Vtō —————
Abtō ————— is.

§ Sin. Nu. Tertia. a. e. o. c. l. n. r. s. t. x. *Pluralis. Nu.*

Ntō ————— o.
Gtō ————— is.
Dtō ————— i.
Accō ————— em.
Vtō —————
Abtō ————— c.

Ntō ————— es.
Gtō ————— im.
Dtō —————
Accō ————— es.
Vtō —————
Abtō ————— bus.

Sin. Nu. ¶ Quarta declinatio. **us. u. Plu. Nu.**

Ntō ————— us.
 Gtō —————
 Dtō ————— ui.
 Accto ————— uin.
 Vtō —————
 Abltō ————— u.

Ntō ————— us.
 Gtō ————— uum.
 Dtō —————
 Accto ————— us
 Vtō —————
 Abltō ————— ibus.

Sin. Nu. ¶ Quinta declinatio. **es. Plu. Nu.**

Ntō ————— es.
 Gtō ————— ei.
 Dtō —————
 Accto ————— em.
 Vtō —————
 Abltō ————— e.

Ntō ————— es.
 Gtō ————— erum.
 Dtō —————
 Accto ————— es.
 Vtō —————
 Abltō ————— ebus.

¶ Alia declinationum formula.

¶ Prima declinatio.

Ntō.	Gtō.	Accto.	Accto.	Vtō.	Abltō.
S. a.	a.	a.	am.	a.	a
P. a.	arum.	is.	as.	a.	is.

Sin. nu. Secunda declinatio. Plu. Nu.

Ntō — Gtō — Dtō — Acctō — Vtō — Abltō.

S, us. — i. — o. — um. — e. — o.

P, i. — orum. — is. — os. — i. — is.

Sin. nu. Tertia declinatio. Plu. Nu.

Ntō. — Gtō. — Dtō — Acctō — Vtō — Abltō.

S, o. — is. — i. — cm. — o. — e.

P, es. — um. — ibus. — es. — es. — ibus.

Sin. nu. Quarta declinatio. Plu. Nu.

Ntō. — Gtō — Dtō — Acctō — Vtō — Abltō.

S, us. — us. — ui. — um. — us. — u.

P, us — uum. — ibus. — us. — us. — ibus.

Sin. nu. Quinta declinatio. Plu. Nu.

Ntō. — Gtō — Dtō — Acctō — Vtō — Abltō.

S, es. — ei. — ei. — cm. — es. — e.

P, es. — erum. — ebus. — es. — es. — ebus.

Adiectiua Primæ & Secunda declinationis.

Ntō — Gtō. — Dtō — Acctō — Vtō. — Abltō.

S, us. — i. — o. — um. — e. — o.

a. — æ. — æ. — am. — a. — a.

um. — i. — o. — um. — um. — o.

¶ Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — Vtō. — Abltō.
P. i — orū. — is — os — i. — is.
 a — atū. — as. — a — a.
 a. — orū. — a. — a.

Adiectiua Tertia.

¶ Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — Vtō. — Abltō.
 ens. — em. ens. — ens — c. i.
S. is. c. — is. — em. c. — is. c. — i.
 or. vs. — or. vs. — c. i.
 er. is. c. — er. is. c. — i.
P. es. ia. iū. ū. — es. ia. — es. ia. — ibus.
 es. ia. iū. — es. ia. — es. ia. — ibus.
 res. ora. orū. — res. ora. — res. ora.

Nomina Arregularia.

¶ Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — Vtō. — Abltō.
S. Domus. — us. i. — ui. — um. — us. — o.
P. us. — orū. ū. — ibus. — os. us. — us. — ibus.
S. Plus. — ris. — i. — us. — us. — i.
P. res. ra. — ium. — ibus. — res. ra. — res. ra. — ibus.
¶ Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — Vtō. — Abltō.
 o — orū. — obus. — os. o. — o — obus.
P. a. — arū. — abus. — as. — a. — abus.
 o. — orū. — obus. — o. — o — obus.

Declinationū regula!

Nomina neutri generis faciunt accusatiuum & vocatiuum similem nominatiuo in vtroq; numero. & in plurali semper habent. a.

De Prima declinatione.

Datiuus & Ablūs plurales exeunt in. — is.

Sed, Dea, Filia, Equa, Mula, Nata, Liberta, Duo & ābo, in. — abus,

De Secunda declinatione.

Utūs Secūda similis ē ntō. dū exit in. er. ir. ur. um.

Si ntūs est — vs. — ius. — habet — c. — i.

Seruant vs. Deus, Populus, Agnus, Fluvius.

De Tertia declinatione.

Accusatiuus exit in — em.

Sed — Butris, Peluis, Sitis, Tullis, — im.

Febris, Puppis, Restis, Securis, Turris. — em.

De Ablō singulari.

Nomina — Adiectiua in. x. Participia i. ns. Cōposita — e.

a Caput, Cōparatiua ī or & vs. hñtia cōsonātes — in.

āte. is. desinētia ī c. et in ī actō. Vbalia ī trix. — i.

Nomina. { In. e. al. & ar. finita. Mēsiū in. cr.
Adiectiua in. cr. & is. In. as gētilia. } in. -i.
quorū accusatiui tantū per. i. ni. faciūt

¶ Sed. Gaufape. praepe. Soracte praeeste. Sal. Far. in. — e.

¶ De Gtō Plurali.

¶ Genitiuus pluralis. exit in — um.

¶ Sed noīa { Quorum abltūs habet. i. finita in
recto. in. ns. rs. & verbalia in. trix. } iū.
in. as. latina. in. es. & is nō crescētia igtō.

¶ At memor. Strigil. Serpens. Torrens. Bides. } in. — ū.
Cohors. Vates. Indoles. Soboles. Canis. Panis.

¶ Pronominis Prima declinatio.

¶ Prima Persona.

¶ Singularis nu.

Ntō. — ego.
Gtō. — mei.
Dtō. — mihi. mi.
Acctō. — me
Vtō.
Abltō. — me.

¶ Pluralis. Nume.

Ntō. — nos.
Gtō. — nostrū. nostri.
Dtō. —
Acctō. — nos;
Vtō. —
Abltō. — nobis.

¶ Secunda Persona,

¶ Singularis Nu.

Ntō. — tu.
 Gtō. — tui.
 Dtō. — tibi.
 Acctō. — te.
 Vtō.
 Abltō. — te.

¶ Pluralis Nu.

Ntō. — nos
 Gtō. — vestrū. vñ.
 Dtō.
 Acctō. — nos.
 Vtō.
 Abltō. — vobis.

Tertia Persona.

¶ Singularis Nu.

Gtō. — sui.
 Dtō. — sibi.
 Acctō. — se.
 Abltō. — se.

¶ Pluralis Nu.

Perinde se habet in plurali.

¶ Secunda Pronominis declinatio.

Ntō.	Gtō.	Dtō.	Acctō.	Vtō.	Abltō.
hic.					
S , hęc.	huius.	huic.			
hoc.					
			hunc.		hoc.
			hanc.		hęc.
			hoc.		hoc.
hi.	horum.		hos.		
P , hęc.	harum.	his.	has.		his.
hęc.	horum.		hęc.		

Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — vtō. — Abltō.
 iste. — istum. — isto.
S. ista. — istius. — isti — istam. — ista.
 istud. — istud. — isto.
 isti — istorū — istos.
P. ista — istarū — istis. — istas — istis.
 ista — istorū — ista.

¶ Eodem modo ille & ipse declinantur.

Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — vtō. — Abltō.
 is. — eum. — eo.
S. ei. — ei. — cam. — ca.
 id. — id. — eo.
 ei. ij. — eorū — eos.
P. ea. — earū — eis. ijs. — eas. — eis. ijs.
 ea. — eorū — ea.

¶ Tertia Pronominis declinatio.

Ntō. — Gtō. — Dtō. — Acctō. — vtō. — Abltō.
 meus — mei. — meo. — meum. — mi. — meo.
S. mea. — mea. — mea. — meam. — mea. — mea.
 meū. — mei. — meo. — meum. — meū. — meo.
 mei. — meorū. — meos. — mei.
P. mea. — mearū. — meis. — meas. — mea. — meis.
 mea. — meorū. — mea. — mea.

Titus tua tuum.
 Nro. { Suus sua suum. } Vocatiuo carent.
 { Vester vestra vestrum. }
 Noster .a. um. Vtō o noster .a. um.

Quarta Pronominis declinatio.

Ntō. Gtō. Dtō. Acctō. Vtō. Abltō.
 S. nostras. atis. ati. atē. as. as. ate.
 P. nostrates. ia. ium. ibus. es. ia. es. ia. ibus.

¶ Sic Vestras sed vtō caret.

Nomina per secundā declinationē Pronominis declinata.

Ntō. Gtō. Dtō. Acctō. Vtō. Abltō.
 Vnus. Totus. Vter. } bonus.
 Nullus. Alius. Neuter. } ius. i. Cetera vt bona.
 Solus. Alter. Vterq. } bonum.
 Ntō. Gtō. Dtō. Acctō. Vtō. Abltō.
 Quis. qui. } quem. quo.
 S. quā. cuius. cui. } quam. qua.
 Quod. quid. } quod. qd. q. qui.
 Qui. quum. } quos. }
 P. quā. quā. } quis. qb? } quis. quib?
 quā. quum. } quā. }

Coniugatio verbi Sum.es.fui.

Sin. nu.

Præsens temp?

Plu. nu.

Ind. Sum. es. est. sumus. estis. sunt.
Imp. es. sis. sit. simus. este. sitis. sint.
Opt. essem. esses. esset. essemus. essetis. esset.
Sub. sim. sis. sit. simus. sitis. sint.
Infi. esse.

Sin. Nu.

Præte. imper.

Plu. Nu.

Ind. eram. eras. erat. eram? eratis. erāt.
Opt. Sub. essem. esses. esset. essem? essetis. esset.

Sin. Nu.

Præte. perfect.

Plu. Nu.

Ind. fui. isti. it. fuimus. istis. erūt. cre.
Opt. Sub. fuerim. eris. erit. erimus. eritis. erint.
Infi. fuisse.

Sin. Nu.

Præte. plus.

Plu. Nu.

Ind. fueram. eras. erat. eram? eratis. erāt.
Opt. Sub. fuissem. isles. islet. issem? issetis. isset.

Sin. Nu.

Futurum.

Plu. Nu.

Ind. ero. eris. erit. erim? eritis. erint.
Imp. esto. eris. to rit. fuerim? estote. itis. sūto. erit.
Opt. fuero. eris. erit. fuerim? eritis. erint.
Sub. fuero. eris. erit. erimus. eritis. erint.
Infi. fore. futurum.

Sum es. fui ens. futuro

Futurum

Fore
futurus

Fuero. ris. it
rim? tis. rit

Fuero. ris. it
rim? tis. rit

ro. eris. erit
tim. eris. erit

ro. eris. erit
tim. eris. erit

Sim. sis. sit.
mus. tis. sint.

esse

Es. sis. Sit
Sim. esse sint.
suis

Esse. esses. esset.
mus. tis. esset.

Sum. es. est.
mus. tis. sit

Fuerā. as. at
im? tis. erāt.

Fuisse. es. et.
m? tis. isset

Fueri. ris. rit
m? tis. erint

Fui. isti. it.
m? tis. erū
ere

Fuisse

Esse. esses. esset.
mus. tis. esset.

Erā. eras. erat.
mus. tis. erāt

Tempus

omnia fert. &

longū. annū

De verborum coniugationibus.

Singularis **Præsens tempus.** **Pluralis. Nu.**

	Amor.	is. it.	itur.	amur.	amini.	antur.
Indi.	1. Amo.	as.	at.	am?	atis.	ant.
	Docet.		etur.	emur.	emini.	entur.
	2. Docco.	es.	et.	emus.	etis.	ent.
	Legor.		itur.	imur.	imini.	untur.
	3. Lego.	is.	it.	imus.	itis.	unt.
	Audior.		itur.			untur.
	+ Audio.	is.	it.	imus.	itis.	unt.

Imp.	1.	Amā.	et.	emus.	ate.	ent.
			atur.	eamur.	eamini.	cantur.
	2.	Docce.	eat.	camus.	etc.	cant.
		Legere.	atur.	amur.	amini.	antur.
	3.	Legē.	at.	amus.	ite.	ant.
		Audire.	atur.	iamur.	im.	iantur.
	4.	Audi.	iat.	iamus.	ite.	iant.

Opt.	et.	ris. etc.	retur.	remur.	remini.	rentur.
	4. rem.	res.	ret.	temus.	retis.	rent.

	Amet.	ris. etc.	etur.	emur.	emini.	entur.
Sub.	1. cm.	cs.	et.	emus.	etis.	ent.
	at.	aris. etc.	atur.	amur.	amini.	antur.
	2. am.	as.	at.	amus.	atis.	ant.

Infi. + re.

Sin. Nu. **Præte. imper.** **Plu. Nu.**

Indi.	bat.	ant.	atur.	amur.	amini.	antur.
	4. bam.	as.	bat.	bamus.	batis.	bant.

Opt		ret.		etur.	remur.	remini.	rentur.
Sub	+	rem.	res.	ret.	remus.	retis.	rent.

Singularis. Nu. Præte. perfect. Pluralis. Nu.

Indi.	4. 1. ^{tus. sum. fui.} isti. ^{tus. es. fli.} it. ^{tus. est.} imus. ^{ti. sum. tuum.} istis. ^{ti. eris. tu.} erut. ere.
Opt.	4. ^{tus. sim. fu} erim. ^{tus. sis. fu} eris. ^{tus. sit. fu.} erit. ^{ti. sim. tuum.} erimus. ^{ti. sitis. fu.} eritis. ^{ti. sint. fu.} erint.
Sub.	4. ^{tyos. esse. fuisse.} isse.
Infi.	4. isse.

Singularis. Nu. Præte. plusq. Plu. Nu.

Indi.	4. ^{tus. erat. tu.} eram. ^{tus. eras.} erat. ^{tus. erat. fu.} eramus. ^{ti. erat. fu.} eratis. ^{ti. erant. fu.} erant.
Opt.	4. ^{tus. fu. a-} issem. ^{tus. fu. a-} isses. ^{tus. fu. a-} isset. ^{ti. fu. a-} issemus. ^{ti. fu. a-} issetis. ^{ti. fu. a-} issent.
Sub.	4. issem.

Singularis. Nu. Futurum. Plu. Nu.

Indi.	4. ^{beris. eris.} bo. ^{beris. eris.} bis. ^{bit.} bit. ^{bimus.} bimus. ^{bitis.} bitis. ^{bunt.} bunt.
Imp.	3. 4. ^{ar.} am. ^{eris. ere.} es. ^{et.} et. ^{emur.} emur. ^{emini.} emini. ^{entur.} entur.
Opt.	1. ^{Amator.} amato. ^{ator.} ato. ^{emur.} emur. ^{amator.} amator. ^{antor.} antor.
Sub.	2. ^{Docetor.} doceto. ^{eto.} eto. ^{camur.} camur. ^{emuror.} emuror. ^{entur.} entur.
Infi.	3. 4. ^{itor.} ito. ^{ito.} ito. ^{amur.} amur. ^{imuror.} imuror. ^{untur.} untur.
Opt.	4. ^{tus. ero. fu.} ero. ^{t. eris. fu.} eris. ^{t. erit. fu.} erit. ^{ti. erit. fu.} erimus. ^{ti. eritis. fu.} eritis. ^{ti. erint. fu.} erint.
Sub.	4. ^{tum. iri.} tum. ire. ^{dum.} esse.
Infi.	4. tum. ire.

4. Gerū. ndi. ndo. ndū. Supina. tū. tu. Parti. ns. Fu. r?

Vbū ipsonale p. tertias psoas passiuæ vocis numeri siglis coniugatur.

Ger.
Supin.
Partic.

ndi.
tum.

neo.
tu.

ndum.

us. tus. rus. dus.

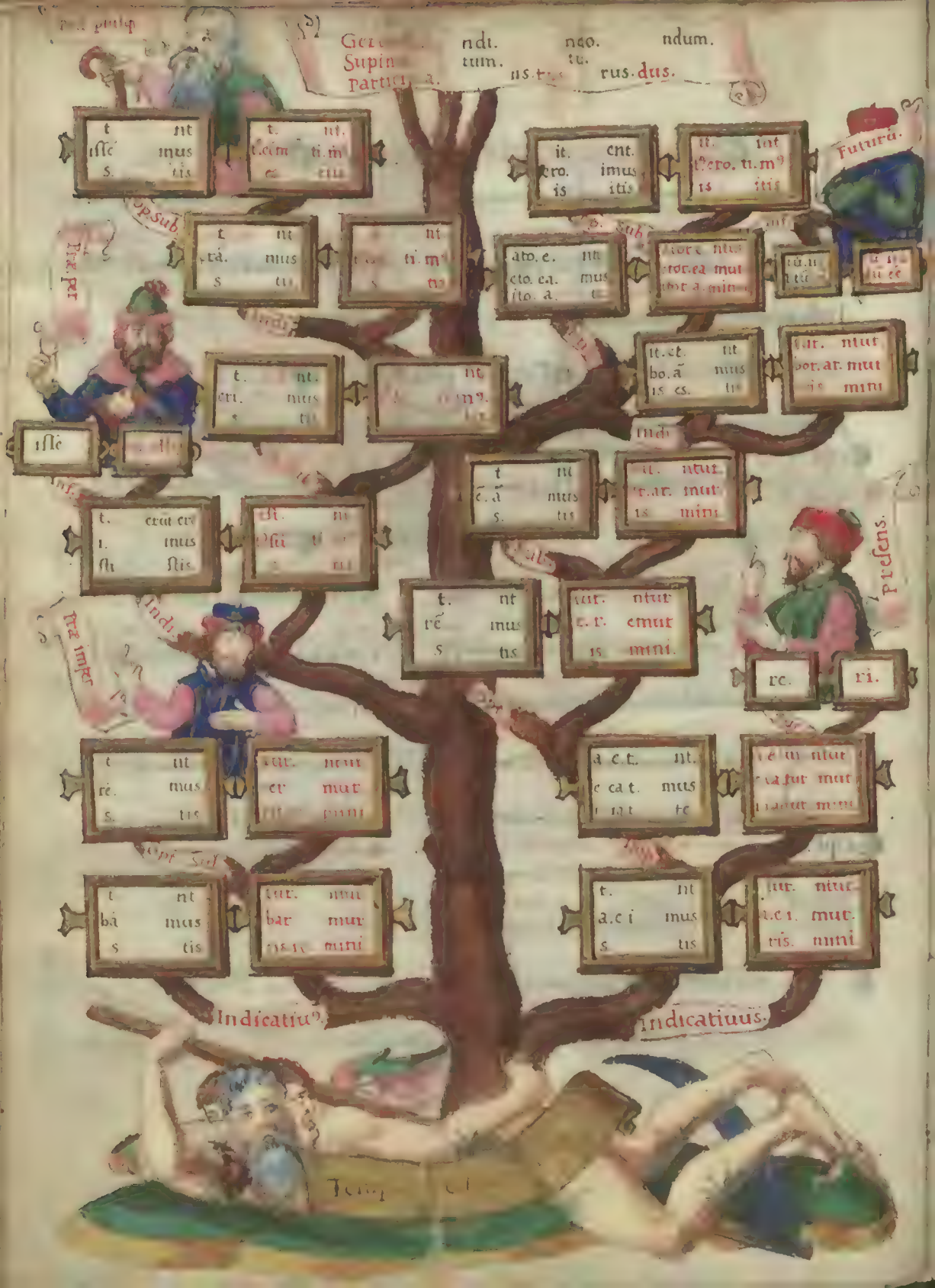
Futura.

Presens.

Indicativus.

Indicativus.

Temp.

Nomina

Anno — Cuius —
 Dec. — nomen —
 Loc. — Verba —

Anglorum, Virorum, Officiorum, virilium,
 Mensium, Ventorum, Fluviorum.

Et finita in i pluralis numeri

In o. ol. ul. an. in. on. er. ir. or. c. es. vs.

Habentia. n. ante. is, vel duas consonantes, aut
 vnam duplicem, Et quæ non crescunt in glô.

Finita in x. plarium syllabarum. — **M.**

Deorum, gentiliū, Mithæum, Mulierium,
 officiorum, Urbium, Aëreum, Insularum. i

Finita in a. gæta in in. c. & vs. In io. do. go. as.

es, quæ non crescunt in glô. In is. aus. us, ter-
 tia retinentia. u in glô. Finita in duabus con-

sonantibus. in. s. monosyllaba præcedente con-

sonante. In ax. latina. In ix. ox. ux. In x.
 monosyllaba. — **F.**

Coniunctiva in verbis & terminis.

Adiectiva in. is. Composita a verbis

& a Pede, Decore, Colore, & Corpore.

Composita in. ex. Aliqua in. os.

vt Sacerdos. Bos, Compos.

Iterum, Finclum, Lignorum.

Indeclinabilia. Et dictio quæ loco no-

minis ponitur. seu materialiter sumpta

Et gæta in a. in. c. u. e. d. t. al. el. il. i.

en. um. en. on. per secundam. Ac. ur.

In us. tertia. In er. significantia factus

a. b. e. d. e. f. terra. — **N.**

Volucrum quæ sub vna terminatioe

significant utrumq; sexum vt Aquila.

Et Teratium vt Lux. Et Pifentia. — **T.**

Numeralia, a Tribus ad centum.

Adiectiva duarum syllabarum

In as. gentilia. In us. adiectiva

M. F. N.

Quæ quandoq; ponuntur in genere

Masculino, quandoq; in feminino

q̃ sunt. x. xix. vt Anguis. Bubo. Torope.

DE NOMINVM GENERE.

Regule generales.

GENVS per significatum aut terminationem cognoscitur: & significatum terminationē præcedit.

Nomina { Angelorum, Deorū gentiliū;
Virorū, Officiorum virilium, — M,
Mensium, Ventorum, Fluviorum.

Nomina { Dearum gentiliū, Mulierum,
Muliebrium officiorum, Arbor, — F
Verbium Insularum;

Excipiuntur ex arboribus, Du *imol*
mus, Rubus, Olcaſter, — M,

Ex Verbis finita in *vin* aut *vr*. } N
Comum, Tibur.

Nomina { Literarum, fructuū, Lignorum,
indeclinabilia, Et dictio materia } N
liter sumpta, & verbum aut Ad
uerbium loco noīs positum.

Excipiuntur Ficus, Fructus, — M,

Et Castanea, Nux, Glans, Iuglās, — **M**.

Nomina { Quæ ad mares & fœminas perti-
nent, Adiectiua in .is. & Compo-
sita a Verbis & a Pede, Decore, Co-
lore & Corpore. **M-F**

Nomina { Adiectiua sub vna aut duabus
aut tribus terminationibus: &
Numeralia à quatuor vsq; ad cētū. **M-F-N**.

Nomina { Volucrum, Ferarum, Piscium, &
Sexu non certo. vt Aquila. — **P**

Nomina { Quæ ab authoribus alio atq; alio
genere vsurpantur. sunt. xxix.
Adeps, Alius, Anguis, Bubo, Car-
do, Cortex, Clunis, Dama, Dies in
singulari. Finis, Forceps, Funis,
Imbrex, Iinx, Margo, Obex, Pā-
pinus, Pœnus, Pinus, Puluis, Py-
thon, Pumex, Sardonix, Scrpēs.
Specus, Scrobs, Scobs, Sylex, Talpa. **A**

Regulæ speciales,

OMINA finita in.

A — prima declinationis. vt Musa. — **F.**

Excipiuntur græca. vt Planeta. — **M.**

Et tertiæ declinationis. vt Poema. — **N.**

E — Substantiua & latina. vt Cubile. — **N.**

Excipiuntur græca. vt Parascene. — **N.**

Et barbara. vt Niniue.

Sed quædam vt Tempe. — **N.**

I, — Vt Sinapi. — **N.**

Excipiuntur, hi obliqui. Fru-
gi, Nauci. Mancipi. — **F.N.**

O. — Vt Sermo. — **M.**

Excip. Caro. & finita in. do. go. — **F.**

Sed. Cardo, Margo, Ordo. — **M.**

IO — Verbalia. vt Lectio. —

Quibus adduntur. Vnio. Talio. — **F.**

V, — Vt Cornu. Gelu. — **N.**

C, — Vt. Lac. — **N.**

AL, — Vt. Animal. — **N.**

Excipe. Sal. in plurali. — **M.**

EL IL, vt Mel, Nihil. ————— **N**,

Excipitur. Strigil. & Mugil. ————— **M**

OLM, vt Sol. Consul, ————— **M**

Excipe. Exul. ————— **M**

Vt Nequam. ————— **M** **N**.

EM VM, vt Tantūdem, Torum. ————— **N**.

AN — vt Titan. ————— **M**

EN, — vt Fulmen. ————— **N**.

Excip. I icen, Splen, Ren, Hymen. ————— **M**

Et cōposita a Cano, vt Fidicen, Tubicē. ————— **M**

IN — vt Delphin. ————— **M**

ON Tertia declinationis vt Agon. ————— **M**

Sed graeca secunda vt Colon. ————— **N**.

AR — vt Iubar. ————— **N**.

Excipe. Lar, Sotular. ————— **M**

Sed Par, cum suis compositis.

ER — vt Ager. ————— **M**

Excipe. I ynter. ————— **F**

Et quae in ver. aut. ber, finiūt vt Ca

dauer. Vber, Ver, Suber, Tuber & ter

tia declinatiōis significātia fruc

tum terrae vt Papauer, Tiper. ————— **N**.

Sed imber cum compositis. ————— **M**

IR — Vt Ieuir. — **M**

OR **ꝥ** Excipi. Pyr. Hyr. — **N,**

— Vt Amor. — **M**

ꝥ Excipi. Arbor. — **F**

Et Ador. Cor. Æquor. Marmor. — **N,**

VR — Vt Ebur. — **N,**

ꝥ Excipi. Furfur. Vultur. Turtur. — **M**

AS — Vt Bonitas. — **F**

ꝥ Excipi. Vas. dis. et græca Elephas. — **M**

Et Vas. sis. — **N,**

E. Non Crescens in gto. vt Fames & ð
nia quinta declinationis. — **F**

Sed Dies. — **M**

ꝥ Et Meridies. — **M**

Et qua crescunt in gto tertia vt Fomes. — **M**

ꝥ Excipi. Compes. Seges. Teges. —

IS — Tagræca q̄ latina. vt Bilis. Phrasis. — **F**

ꝥ Excipi. qua habent .n. ante is vt Panis.

& qua habent duas consonantes aut
vnam duplicem. vt Amnis Collis. — **M**

Collis. & qua crescunt in gto.

OS — Vt Honos. — **N**

ꝥ Excipi. Arbor. Cos. Dos. Glos. — **F**

Et Os ossis. Os. oris. Chaos. Argos. Epos. — **N**.

VS — Secunda & Quarta declinationis } — **M**
plerunq; vt Fructus.

Exicipi. græca vt Crystalus & lati
na. Acus. Anus. Colus. Domus. Hu — **F**
mus. Manus. Porticus. Tribus.

E Sed. Vulgus. Pelagus. Virus. — **N**,
Et Intercus. Vetus. — **F**

At in. vs. tertia non retinētia. u. i
obliquis. vt Decus. Corpus. — **N**,

Exicipi. quæ retinent. u. vt Palus. — **F**

E Sed. Cr^o lus. Rus. Pus. Pl^o Thus. — **N**,

AS — Vt Laus. — **F**

Quæ duabus consonantibus fiunt.
vt.

Exicipi. Mons. Pons. Fons. Dens. Seps.
Et Pollisyllaba habentia. p. ante. s. — **M**
vt Manceps. Hydrops. & quibus
partes Assis. significamus.

T — Vt Caput. — **N**,

AX — Latina vt Pax. — **F**

E Sed græca vt Thorax. Limax. — **M**

EX — Monosyllaba vt Lex. — **F**

¶ Excipi. Grex, Rex ————— M

At Pollysyllaba, vt Apex. Codex,

Excipi. Forpex. Forfex, illex. Supellex. — F

IX — Dissyllaba. vt Calix. Bombix. ————— M

¶ Excipi. Ceruix. Perdix. Radix,

Salix, Lodix, Filix, Cornix. ————— F

¶ At polysyllaba. vt Appendix.

Et monossyllaba. Strix. Nix, ————— F

OX. VX. Vt Nox. Nux, " ————— F

¶ Denominib⁹ irregularibus,

Vnt quædam nomina quæ vt cætera non obseruant anologiam vnde Anomala seu irregularia dicuntur. quorum pauca recensemus.

¶ De declinatione imperfecta quoad numerum.
Masculina singularia, ¶ Masculina pluralia,

Aer. Æther. Carcer.

Fumus. Fimus. Limus.

Mundus. Muscus. Nemo.

Pontus. Sal, Sol, sopor.

Sonus, vesper.

Anales, Antes, Cani. Can-

celli, Carceres, pro meta,

Casses, Coelites, Fasces, fas-

ti, Forti, Gabij. Inferi, Lar-

tes, Penates, Proceres,

Fœminina singularia.

Omina vitiorum & virtutum, vt Eloquētia, Auaritia, Diligentia, & Negligentia, Pax, Amicitia, Fama, Fides, Gloria, Profapia, Mors.

Neutra singularia

Dor, Æuum, Bara, & thrum, Coenum, Fas, Ne fas, Fœnum, Halec, Instar, Iutum, Nil, Nihil, Pus.

Fœminina pluralia,

Ambages, Ædes, Athene, Baia, Bigæ, Blanditia, & Cerimoniæ, Copiæ, Cunæ, Delitiæ, Diuitiæ, & Ditiæ, Excubiæ, Exuuiæ, Feriæ, Genæ, Insidiæ,

Neutra **P**luralia.

Rma, Castra, Cunabula, Extæ, Illia, Mœnia, Nomina festorum, vt Saturnalia, Bachanalia,

De declinatione imperfecta
quo ad gen.

Masculina in. plu. Ne.

Vernus, i. — a — orū
Balteus, i. — a — orū
Didimus, i. — a — orū
Gargarus, i. — a — orū
In tibus, i. — a — orū
Ismarus, i. — a — orū
Tartarus, i. — a — orū

Fœmi. in plu. Neu.

Arbasus, i. — a — orū
Pascua, æ — a — orū
Pergamus, i. — a — orū
Suppellex, is. — a — orū

Neutra in Masculina

Rgos. i. — i — orum

Capistrum. i. — i — orum

Calum. i. — i — orum

Fœnum. i. — i — orū,

Fraxum. i. — i — orum

Porrum. i. — i — orum

Rastrum. i. — i — orum

Varia declinationis nomina.

Acus. i. Acus. us.

Colus. i. Colus. us.

Cornus. i. Cornus. us.

Domus. i. Domus. us.

Fasti. . or. Fasti. uti.

Iugerū. i. Iugera. ū.

Neutra in Feminina.

Malneum. i. — æ — ar.

Cepe. indecli. — æ — ar.

Delitium. i. — æ — ar.

Epulum. i. — æ — arū

Pluralis numero carentia nomina.

Ecorum, hominum, & Motiū, Siluar, Flumiōr, Insular, Urbium, Elemētōr, Metalor, & significātia res liquidas et acidas q̄ ad pōd' et inēsurā referūtur, & numeralia,

S oris. ius, iuris. Æs. eris, Mare. maris, & noīa, quinta declinationis, præter Dies, dici & Res, rei. Gtō, Dtō, & Abltō, pluralibus deficiunt,

Lura alia noīa vsu tēpore & multa tādē m lectione repientur, q̄ ut breuitati consulamus, hic omittuntur,

... ..
... ..

...

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

DE PRÆTERITIS ET SUPINIS,
VERBORVM,

Præfens.

Præteritum

Supinũ.

Prima coniugatio.

○ q̄s. vt Amo. aui. atum.

Excipiuntur.

Poto. otum.

Lauo. aui. atum.

Iuuo. iui. iutum.

Frico. frictum.

Nexo. ui. nexum.

Mico. caret.

Seco. sectum.

Plico. plicui. plicitũ.

plicauit. plicatũ.

necui. necũ.

Neco. necauit. necatũ.

Do. dedi. datum.

Sto. steti. statum.

Crepo, Cubo. ui. itum.

Presens.

Praeteritum

Superipum

Domo, Sono,

Tono, Veto,

ui.

itum.

De verbis Secunda coniugationis.

EO Ut Habeo, ui. itum.

Excipiuntur.

Sorbeo, sorpsi, sorptum.

Docco, doctum.

Misceo, mixtum.

Teneo, tentum.

Tonseo, censum.

Torreo, tostum.

Citeo, citum.

Ut Moueo, tum.

Mulceo, Suadeo,

Rideo, Tergeo, sum.

Hereo, Manco,

Algeo, Ardeo,

Fulgeo, Turgeo, carent.

Urgeo,

Torqueo, torsum.

Presens.

Praeteritū.

Supinū.

Mulgeo.	<div>mulsi. mulxi.</div>	mulsū.
Indulgeo.	indulsi.	<div>indultū. indulsū.</div>
Coniugo, Luceo.	xi.	carent.
Frigeo.		
Augeo.	xi.	audū.
Lugeo.	luxi.	luctū.
video, Sedeo, Prædeo.	di.	sum.
Strideo.	stridi.	caret.
Mordeo.	momordi.	sum.
Spondeo.	spopōdi.	
Tondeo.	totondi.	
Pendeo.	pendi.	caret.
Fleo, Neo, & composita a Leo, vel Pleo.	eui.	etum.

De verbis tertiæ Coniugationis.

CIO Ut Aspicio. — cxi. — elum.

Excipiuntur.

Elicio. — elicui. — elictū.

¶ Presens.

¶ Præteritū.

¶ Supinū.

CIO Facio.

-feci.

-factū.

Iacio.

-ieci.

-iactū.

-di.

-sum.

GIO Vt Fugio.

-fugi.

-fugitū.

IO Vt Meio.

-minxi.

-mictū.

Hæc solum habet.

PIO Capiō.

-cæpi.

-captū.

Cæpio.

-cæpi.

-ceptū.

Cupio.

-cupiui.

-cupitū.

Rapio.

-rapui.

-raptū.

Sapio

-sapui.

-caret.

-sapuiui.

RIO Pario.

-peperi.

-partū.

TIO Quatio.

-quasi.

-quassū.

V Ante. o. diuisas.

vt Tribuo.

-ui.

-utum.

Tinguo. Viuo.

-xi.

-ctum.

Coquo. Struo.

Linguo.

-xi.

-caret.

Fluo.

-fluxi.

-fluxū.

Pluo.

-Plui.

-caret.

P resens.	P raeteritū.	S upinū.
Soluo.	Solui.	solutū.
Voluo.	volui.	volutū.
Caluo.	calui.	caret.
Ruo.	cui.	cuitum.
BO vt Bibo.	bi.	bitum.
Excipiuntur.		
Nubo.	nupsi.	nuptū.
Scribo.	scripsi.	scriptū.
	ui. diuisas.	bitum.
vt recumbo. sed .m. in praeteritis & supinis amittit.		
CO vt Assuesco.	ui.	itum.
Posco.	poposci.	caret.
Disco.	didisci.	
Compesco.	cōpescui.	
Dispesco.	dispescui.	
Glisco. & inchoa.	carēt.	carent.
Vt Vinco.	ici.	ictum.
Dico.	dixi.	dictum.
Duco.	duxi.	ductum.
Parco.	perpeti.	parcitū.
	parsi.	parsum.
DO vt Ascendo.	di.	sum.

Presens

Praeteritum.

Supinū.

Excipiuntur.

Claudo. Diuido.

Plaudo. Ludo.

Vado. Cudo.

Cedo. Icedo. Rado.

Rado. Trudo.

si.

sum.

Tundo.

tutudi.

tunſū.

tuffū.

Cedo.

cetidi.

caſum.

Tendo.

tetendi.

tentum.

tenſum.

Pedo.

pepedi.

caret.

Compoſita à do.

di.

geminant.

itum.

vt Vendo.

vedidi.

veditū.

Edo.

caret.

eſum.

efum.

Pando.

pandi.

paſſum.

Findo.

fidi.

fiſſum.

Fundo.

fudi.

fuſum.

Scindo.

ſcidi.

ſeiſum.

Præsens.

Præteritū.

Supinū.

GO Ut iungo. — xi. — actum.

Pingo, Fringo, }
Ringo, Stringo } — ponunt. n. in supino.

Spargo, Mergo, Tergo, — si. — sum.

Lego, — legi. — lectum.

Ago, — egi. — actum.

Frango, — fregi. — fractū.

Tango, — tetigi. — tactū.

Pungo, — { punxi, }
 { pupugi } — punctū.

Pango, — { pexi, }
 { pepegi. } — pactū.
 { panxi. }

Fingo, — fixi. — fixum.

HO Traho, — xi. — actum.

LO ut volo, — lui. — litum.

Excipiuntur.

Colo, Consulo, oculo, — lui. — ultum.

Excello, — { exculi, }
 { excellui } — excellū.

Percello, — { perculi, }
 { perculsi } — percussū.

Preſ.

Preteritū.

Supinū.

Fallo. _____ feſelli. _____ falſum.

Pello. _____ pepuli. _____ pulſum.

Tollo. _____ tetuli. _____ latum.

Sallo. _____ ſalli. _____ ſalitū.
_____ ſalſum.

Pſallo. _____ pſalli. _____ caret.

MO Vt Gemo. _____ mui. _____ itum.

Excipiuntur.

Cmo. _____ emi. _____ emptū.

premo. _____ preſſi. _____ preſſum.

Como, Demo.

Sumo, Promo. _____ pſi. _____ ptum.

NO Finita hæc ſunt.

Pono. _____ poſui. _____ poſitum.

Gigno. _____ genui. _____ genitū.

Cano. _____ cecini. _____ cantum.

temno. _____ tempſi. _____ temptū.

Sino. _____ ſiui. _____ ſitum.

Cerno. _____ creui. _____ cretum.

Sperno. _____ ſpreui. _____ ſpretū.

Sterno. _____ ſtravi. _____ ſtratū.

¶ Presens.

¶ Præteritū

¶ Supinū.

	$\left. \begin{array}{l} \text{lini.} \\ \text{liui.} \\ \text{leui.} \end{array} \right\}$	
Lino.		litum.

PO Ut Carpo.	psi.	ptum.
Strepo.	strepui.	strepitū.
Rumpo.	rupi.	ruptum.

RO Verro.	$\left. \begin{array}{l} \text{verſi.} \\ \text{verri.} \end{array} \right\}$	verſum.
------------------	---	---------

Gero.	geſſi.	geſtum.
Quæro.	quaſiui.	quaſitū.
Sero.	ſiui.	ſatum.
Tero.	triui.	tritum.
Curo.	cucurri.	cuſum.
Uro.	uſſi.	uſtum.

SO Ut Laeſſo.	ſiui.	ſitum.
----------------------	-------	--------

Excipiuntur.

Piſo.	piſui.	piſtum.
Caſſo.	$\left. \begin{array}{l} \text{ſi.} \end{array} \right\}$	caſſitū.
Facſſo.		facſſitū.
Viſo.		Caret.

Presens

Praeteritu.

Supinu.

TO Plecto.

Plecto.

xi.

xum.

Necto.

nexui.

nexi.

xum.

Pecto.

pexi.

pexui.

pectui.

pexum.

Mitto.

missi.

missum.

Verto.

verti.

versum.

Meto.

metui.

metum.

Sterto.

Sterui.

caret.

Peto.

petui.

petitum.

Sisto.

steti.

steti.

statum.

XO Nexo.

Texo.

ui.

nexum.

textum.

De verbis quartae conjugationis.

IO Ut Audio.

Nutrio.

ivi.

itum.

Excipiuntur.

Sancio. Vincio.

xi.

ctum.

Salio.

salui.

saltum.

Presens.

Praeteritū.

Supinū.

Amicio. — amicum. — amictū.

Sepio. — sepsi. — septū.

Haurio. — hausi. — haustū.

Et horum omnium praeterita etiam faciunt in iui.

Fulcio. Farcio. Sarcio. — si. — tum.

Sensio. — sensi. — sensū.

Venio. — veni. — ventū.

Composita a Pario. — iui.

Comperio. — — — certum.

Reperio — — — eri

PONENTIVM, & communium verborum
Supina fiunt ex proportionē vocis actiuae
vt Lator. lataris. Lato. latas. lataui. latatū.

Pauca tñ sunt quae aliter exeunt.

Amplector. amplecteris. exū. Fateor. — eris. — factū.

Adipiscor. — eris. — adeptū. Fruor. — eris. — frutū. iui.

Cominiscor. — eris. — coniectū. Gradior. — eris. — gressū.

Coplector. — eris. — coplexū. Labor. — eris. — lapsum.

Defeciscor. — eris. — defectū. Loquor. — eris. — locutū.

Expigiscor. — eris. — expiectū. Misereor. — eris. — misitū.

Experior. — iris. — exptū. Metior. — iris. — mensū.

Morior. eris. mortuus. moritur.
 Nanciscor. eris. nactus.
 Nascor. eris. natus. nascitur.
 Obliviscor. eris. oblitus.
 Nitore. eris. nixus. nixus.
 Ordior. eris. ortus. oritur.
 Orior. eris. ortus. oritur.
 Patior. eris. passus.
 Proficiscor. eris. profectus.
 Paciscor. eris. pactus.
 Queror. eris. questus.
 Reor. eris. ratus.
 Sequor. eris. sequutus.
 Tutor. eris. tutus. tuitus.
 Ulciscor. eris. ultus.
 Vtor. eris. usus.

**Verba actiua supinis
Carentia.**

 Reo. es. arcui.
 Ambigo. is. abegi.
 Ango. is. anxius.
 Cerno. is. creui.

Ludo. is. ludi.
 Lingo. is. liqui.
 Lambor. is. labi.
 Metuo. is. metui.
 Respuo. is. respuer.
 Scabo. is. scabi.
 Scando. is. scandi.
 Timeo. es. timui.
 Tollo. is. tetuli.

Neutra. sup. carentia.

Estuo. as. aui.
 Cōquinisco. is. cōquixi.
 Dego. is. degi.
 Obedio. is. obediui.
 Rudo. is. rudi.
 Sido. is. sidi.
 Satago. is. fategi.
 Et verba secunda coniugationis. mittentia prateritum in. ui. syllabas, prater hac sex verba.
 Doleo. ui. dolitum.
 Noceo. ui. nocitum.

Placeo.—placui. placitū.

Soleo.—solui.—solitū.

Pateo.—patui.—passū.

valeo.—valui.—valitū.

Deponentia Supinis carētia.

 Eminiscor. Vescor.

Oporior. Medcor.

 Liceor.—eris.

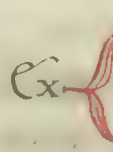
Liquor.—eris.

Carent etiam supinis. verba præteritis carētia.

 Ut Aio.—is. Furio.—is. Ferio.—is.

De octo partibus ora tionis,

 GRAMMATICA est recte loquendi & recte scribendi ratio quæ ex quatuor partibus constat.

 Litera.—Syllaba.
Dictione.—Oratione.

 Litera. est minima pars orationis, & sunt hæc.
Viginti duæ.

 b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v.
x. z. y. Ex his. a. e. i. o. u. vocales dicuntur, cæ-

teræ vero cōsonantes,

 in mutas & Semiuocales diuiduntur.

Mutæ sunt nouē. ff.

B. c. d. f. g. k. p. q. t.

Semiuocales vero sunt septem, l, m, n, r, s, x, z. f

. Ex his.

Quatuor sunt liquidæ, l. r. semper, m, n, aliquando,
Ex quinque vocalibus quatuor diphthongi componuntur.

æ. œ. au. eu.

Vt Æneas, Cœna, Audio, Euge.

Syllaba ex literis componitur, & est vox literalis.

Dictio ex syllabis coaceruatur, & est minima, & pars orationis constructa.

Oratio est ordinatio dictionum, congruam sententiam perfectamque demonstrans, & octo habet, & partes.

Nomen,

Pronomen,

Verbum,

Participium

hæc sunt de
clinabiles,

Præpositio,

Adverbiū,

Interiectio,

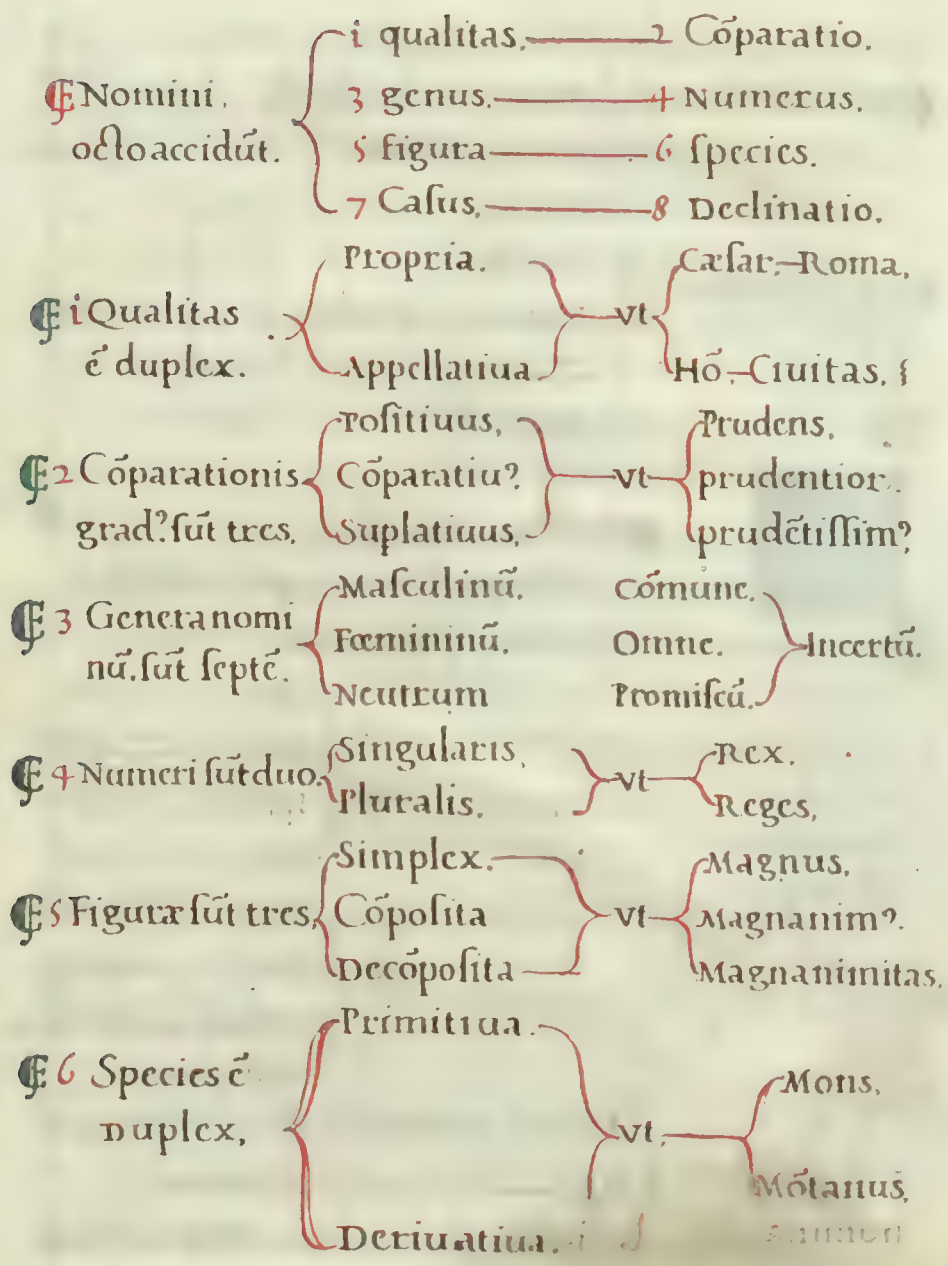
Coniunctio,

hæc decli
nabiles,

De nomine.

Nomen est pars orationis declinabilis, quæ corp aut rem, & non auditionem significat.

Et est duplex. Substantivum, vt homo.
Adiectivum, vt bonus.

¶ 7 Casus sunt sex. { Ntūs, Accūs, Nt? } obliq? { Gt?, Dtūs, Accūt?, Ablt? }
 { Gtūs, Vtūs, recti }
 { Dtūs, Abltūs, Vt? }

¶ 8 Declinationes sunt quinque. { Prima, Secūda, Tertia, Quarta, Quinta } q̄ habet { 2, i, is, us, ci } in Gtō.

¶ De Pronomine.

Pronomen est quod loco proprii nōis ponitur & certam significat personam.

Pronomen est duplex. { Primitiuū, — vt { Ego. — Tu
 Sui. — ille.
 Ipse. — iste.
 Hic. — is.
 Deriuatiuū, — vt { Meus. — Tuus.
 Suus. — Noster.
 Vester. — Nostras.
 Vestras. — }

Insupeer p nomina. { Aliqua sunt. — Demonstratiua
 Alia. — Relatiua
 Et nōnulla — Relatiua & demonstratiua.

Demōstra
tiua. { Ego tu. Relatiua. Sui. Su?
Me? tu? Relatiua. ille. ipse.
Nŕ. vŕ. Et demōs. iste. hic.
Nŕas. vŕas. tratiua. is.

¶ Pronomini
septē accidūt. { 1 Species. ————— 2 Genus,
3 Numerus. ————— 4 Figura.
5 Persona. ————— 6 Casus,
7 Declinatio. —————

¶ 1 Species
ē duplex { Primitiua { Ego. Hic. Me? tu?
Tu. ille. Su? nŕ.
Sui. iste. Deriuatiua { vŕ. nŕas.
Ipŕ. is. vestras.

¶ 2 Genera sūt
Quatuor. { Masculinum. ille.
Fœmininum. vt illa
Neutrum. illud
Omne. ————— Ego. tu. su? nŕas. vŕas.

¶ 3 Numer?
¶ 6 Et casus. { sūt hic sicut 4 Figura ē { Simplex { Ego.
in nomine. duplex. { vt
Cōposita { Ego met.

¶ 5 Personæ { Prima { Ego. Nos.
Secūda. vt Tu vos. { cū suis. obliq̃s.
Tertia. ————— Omnia pronōia p̃ter hæc.
sunt tres.

¶ Declinationes sunt quatuor. { Prima } { quæ } in gto.
{ Secūda } habet { i. }
{ Tertia. } { ius. }
{ Quarta. } { i. a. }
{ } { tis. }

De Verbo.

Verbū ē pars orōnis cū tēpore & persona sine ca
 su aut agere aliquid, aut pati, aut neutrum significans.

Verbum est triplex. { Substantiuum. } Sum.
{ Vocatiuum. } vt Nuncupor.
{ Adiectiuum. } sunt oīa alia.

Verbum { aut ē { Trāsitiuum. } vt Amo.
{ Absolutum. } Sto.
{ aut ē { Personale. } vt Amo.
{ Impsonale. } Amatur.

Verbum impsoale. { Actiuū. } Vocis. vt Decet.
{ Passiuū. } Amatur.

¶ Verbo septē
accidunt. { 1 Qualitas. — 2 Coniugatio.
3 Genus. — 4 Numerus.
5 Figura. — 6 Tēpus. — 7 Persona.

¶ 1 Qualitas diuiditur in — { Modum.
Formam.

Modi sunt
Quinq. { Indicatiuus.
Imperatiuus.
Optatiuus.
Subiunctiuus.
Infinitiuus. } vt. { Amo.
Ama.
Amare.
Amem.
Amare.

Formæ sūt
Quatuor. { Perfecta.
Meditatiua.
Frequētatiua.
Inchoatiua. } vt. { Lego.
Lecturio.
Lectito.
Caleſco.

¶ 2 Coniugationes.
sunt quatuor. { Prima.
Secūda.
Tertia.
Quarta. } q̄ habet { a. lōgā.
e. lōgā.
e. breuē.
i. lōgā. } ante. re. in
infinitiuo.

¶ 3 Genera v̄bor.
Personalium
sunt quinq. { Actiuū.
Neutrū.
Passiuū.
Deponēs. } qui ad
sinit in. { o. & p̄t accipere. r.
o. & nō p̄t accipere. r.
r. & p̄t dimittere. r.
r. & nō p̄t dimittere. r. }
Cōmune. q̄r definit. in. r. & habet utrāq̄
significationē actiuā & passiuam.

¶ 4 Numeri duo sūt. { Singularis. } vt { lego. } { Simplex — cupio. }
 { Pluralis. } { legim⁹. } { 5 Figura sunt tres. } { Cōposita — vt cōcupio. }
 { Decōposita — cōcupisco. }

¶ 6 Tēpora vbor. sunt quinq. { Presens. } { lego. }
 { Præteritū impfctū. } { legebam. }
 { Præteritū perfectū. } vt { legi. }
 { Præteritū plusq̃ perfectū. } { legerā. }
 { Futurum. } { legam. }

¶ 7 Personæ verbor. sunt tres. { Prima. } { lego. }
 { Secūda. } vt { legis. }
 { Tertia. } { legit. }

De Participio.

Participiū ē quod capit partem a nomine & partem a verbo, partem ab utroq̃.

omnibus / sunt 2

Capit { à Nomine — Genera & casus. }
 { à verbo — Tempora & significatiōes. }
 { ab utroq̃. — Numerū & figuram. }

¶ Sex accidunt Participio. { 1 Genus — 2 Casus }
 { 3 Temp⁹ — 4 Significatio. }
 { 5 Numer⁹ — 6 Figura. }

¶ 1 Genera sūt
Quinque. { Masculinum.
Fœmininum.
Neutrum.
Cômune.
Omne. } vt { Amatus.
Amata.
Amatum.
Amātem.
Amans.

¶ 2 Casus. et
¶ 5 Numeros } Totidem habet vt Nomina.

¶ 3 Tempora
sunt tres. { Presens. } ans.
Præteritū. } ens.
Futurum. } rus.
} dus. } tus.
} sus.
} xus

¶ 4 Significatiōes
sunt quinque. { Actiuales
Passiuales.
Neutrales. } quia ve-
Deponētalis } nita vbo
Cômunis. } { Actiui
Passiui
Neutri - generis.
Deponētalis
Cômunis.

¶ 6 Figura ē duplex { Simplex
Decōposita } vt { legens, docēs.
negligēs, aneiglio.

De Prepositione.

Repositio est quæ præponitur alijs partibus
in oratione.

Prepositioni
vnum accidit } scilicet. Casus, & sunt duo } Accus.
Abtūs.

Hæ Accō seruiūt

1. Ad	6 Citra.	11 Extra.	16 Ob.	21 Secundū	26 Supra.
2 Apud.	7 Circa.	12 Inter.	17 Ponē	21 Post.	27 Circiter.
3 Ante.	8 Circū.	13 Intra.	18 Per	23 Trans.	28 Vsq.
4 Aduersū.	9 Cōtra.	14 infra.	19 Prope.	24 Ultra.	29 Secus.
5 Cis.	10 Erga.	15 Iusta.	20 Propter.	25 Præter.	30 Penes.

Hæ Ablō seruiūt.

1. A.	4 Cum.	7 De.	10 Pro.	13 Sine.
2 Ab.	5 Coram.	8 e.	11 Per.	14 Absq.
3 Abs.	6 Clam.	9 eX.	12 Palam.	15 Tenus.

Hæ Actō vel Ablō seruiūt.

1. In.	2. Sub.	3. Super	4. Subter.

¶ De Aduerbio.

Aduerbum est pars orationis quæ adiecta verbo, significationem eius aut complet, aut mutat, & aut minuit.

1. Significatio.

¶ Tria accidunt Aduerbio. 2. Comparatio.

3. Figura.

¶ Significationes sunt permultæ.

¶

Temporis. — Hic, ibi, illic, intro, Foras.

Loci. — Hodie, heri, nunc, nuper, Cras.

Numeri. — Semel, bis, ter, quater.

Negandi. — Haud, non, neq̃.

Affirmandi. — Etiam, quin, ni, certe.

Demonstrandi. — En, ecce.

Optandi. — Utinam, o, si.

Hortandi. — Ecce, age.

Ordinis. — Deinde, deinceps.

Interrogandi. — Cur, quare, quãobré.

Similitudinis. — Quasi, seu, tanq̃, sic, velut.

Qualitatis. — Docte, pulchre, bene, male.

Quantitatis. — Multũ, parum, minime, valde.

Dubitandi. — Forsan, forsitan, fortassis.

Personalis, — Mecum, Tecum, Secum, vobiscū.

Vocandi, — O, Heu, Hei, Ah.

Respondēdi, — Heus, Heu, Hei, Ah.

Separandi, — Scorsum, retrorsum,

Iurandi, — Edepol, Castor, medius fidius,

Eligendi, — Potius, imo,

Congregādi, — Simul, vna, pariter,

Prohibendi, — Ne, Noli, Nolo, Nunc, Nuncius.

Euentus, — Forte, Fortuito,

Comparandi, — Maius, minus, minime.

Cōparationis. gradus sūt tres.	{	Positiu?	} vt	Docte, prudēter.
		Cōparatiu?		Docti, prudentius.
		Suplatiu?		Doctissime, prudētiss.

Figuræ sūt tres.	{	Simplex:	} vt	Docte
		Cōposita		indocte.
		Decōposita.		miseri corditer.

De interiectione.

Interiectio est quæ significat mentis affectus,
voce incognita.

Significationes	{	Letitia	Euax.
		Doloris	heu, hei, ah.
		Admiratiōis	vt Pape.
		Metus	At, at.

De Coniunctione.

Coniunctio est qua coniungit & ordinat cæteras partes in oratione.

¶ Tria accidunt Coniunctioni. — {
 1 Potestas.
 2 Figura.
 3 Ordo.

¶ i Potestates sunt quinque. — {
 Copulatiua. } Causalis.
 Disiunctiua }
 Explectiua. } Rationalis.

Copulatiua. — etq. atq. ac.

Disiunctiua. — aut. ve. vel.

Explectiua. — vt quidē, equidē, porro, videlicet.

Causalis. — si, quatenus, nā, nāq. ni, nisi, ne.

Rationalis. — Ergo, ideo, igitur, idcirco.

¶ 2 Figura sūt dua. — {
 Sīplex. } vt { nā. } 3 ordines { Prepositiu?
 Cōposita. } { nāq. } sunt tres. { Subiunctiu?
 } { } { Cōmunis.

10

Handwritten text, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, mostly illegible due to fading.

Handwritten text, mostly illegible due to fading.

De constructione

oſto, partium orationis.

Conſtructio eſt congrua partiũ cõnexio.

De Nomine.

Diectiuum & ſubſtantiuum conueniunt in Genere, numero & caſu, vt.

Amicus certus, in re incerta cernitur.

Relatiuum & antecedens, conueniunt in Genere, Numero & Perſona, vt.

Sicut enim dicitur: *Quem Mœlibar putauit huic noſtra ſi*

Quo nomina ſubſtantia ad idem pertinẽtia ſine coniunctione media, ponuntur in eodẽ caſu, vt.

Elagus, fluu

Quo nomina ſubſtantia ad diuerſa pertinentia, vnum eorũ debet eſſe gẽt̃ caſus, vt.

Iuſtitia regentis eſt vtilior ſubacti p̃ fertilitas temporis.

Subſtantiuum cũ ſubſtãtuo gẽt̃o, iũgitur, vt.

Creſcit amor numi, quantũ ipſa p̃unia creſcit.

Interrogatiuum & responsiuū conueniunt &
in casu. vt.

Cuius est hic liber, dñā Infantis.

Adictiuum significans cōmodum vel dānum
exigit post se Datium. vt.

O fortuna viris inuida fortibus.

Comparatiui adiciunt Ablatiuos. vt.

Vili⁹ argētū ē auro, virtutibus Aurum.

Superlatiua adiciunt Genitiuos pluralis. vel &
Collectiui nominis. vt.

NAME	_____
ADDRESS	_____
CITY	_____
STATE	_____
ZIP	_____
APR 20 1961	

O restauro desta obra deve-se a:

FUNDAÇÃO
CALOUSTE
GULBENKIAN

Salve um Livro !

